

Kultakylä-Onnimanni päiväkodin suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

päivämäärä 26.9.2023

Hyvinvointi ja turvallisuus Ylöjärven varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Lapsella on oikeus saada lohdutusta sitä tarvitessaan. Varhaiskasvatuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja. Tavoitteena, että lapset oppivat työskentelemään yhdessä ja he saavat tilaisuuden harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua.

Yhteisöjen rakenteiden ja käytäntöjen tulee edistää hyvinvointia ja turvallisuutta

Perusopetuslaki ja perusopetuksen valtakunnallinen opetussuunnitelma edellyttävät, että kiusaamisen ehkäisemiseksi ja kiusaamistilanteisiin puuttumiseksi laaditaan yksikkökohtainen suunnitelma.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja varhaiskasvatuslaki edellyttävät, että kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti.

Esi- ja perusopetus

Arvoperusta Opetussuunnitelmien perusteissa lähtökohtana on lapsen ja nuoren edun ensisijaisuus, elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Jokainen lapsi ja nuori on ainutlaatuinen ja arvokas sellaisena kuin hän on. Opetuksen ja kasvatuksen tulee tukea lasta ja nuorta kasvamaan ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Sivistyykseen kuuluu taito käsitellä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja rohkeasti. Arvoperusta tulee näkyä eri yksiköiden toimintakulttuurissa.

Muutokset, jotka tulivat 1.8.22 voimaan, ovat lyhyesti (OPH)

- Lapsen edun ensisijaisuus. Lapsen edun ensisijaisuus on jatkossa huomioitava esiopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä.
- Lasten ohjaaminen yksilöinä ja ryhmänä ottamaan vastuuta omasta käyttäytymisestään ja siitä, että ryhmässä ei kiusata, syrjitä tai aiheuteta vaaraa. Lisätty myös tarkennus aikuisen läsnäolosta ja ohjauksesta turvallisuuden varmistamiseksi.
- Opettajan, päiväkodin johtajan ja rehtorin ilmoitusvelvollisuus. Heillä on jatkossa velvollisuus ilmoittaa huoltajalle tai muulle edustajalle epäilystä kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä ja väkivallasta esiopetuksessa tai matkalla esiopetukseen. Ilmoitusvelvollisuus koskee kohteena ollutta ja epäiltyä lasta

Päiväkodin nimi tähän suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.
Hyvinvointi ja turvallisuus Ylöjärven varhaiskasvatuksessa

1. Mitä kiusaamisella tarkoitetaan

Kiusaamista on, kun lapsi joutuu toistuvasti ja pidemmän aikaa yhden tai useamman ihmisen kielteisten tekojen kohteeksi. Kiusaamista määriteltäessä tulee muistaa, että eri yksilöt kokevat kiusaamisen eri tavalla ja lapsen subjektiivisen kokemuksen merkitys on tärkeää ottaa huomioon. Lapsilla voi olla hyvin erilainen kyky sietää erilaisia tapahtumia ja kertaluontoinenkin teko voi aiheuttaa lapsessa pelkoa. Yksittäiset teot eivät ole kiusaamista, mutta voivat johtaa siihen, että lapsi tuntee itsensä uhatuksi. Kiusaaminen on fyysistä tai psyykkistä väkivaltaa. Kiusattu kokee olevansa puolustuskyvytön.

Kiusaamisen muodot: verbaalinen, fyysinen ja psyykkinen.

- Fyysinen kiusaaminen: lyöminen, potkiminen, esteenä oleminen, vaatteiden repiminen, nipistely, kivien ja hiekan heittäminen, leikkien sotkeminen
- Verbaalinen eli sanallinen kiusaaminen: haukkuminen, nimittely, hännääminen, lällättely, vaatteiden ja hiusten yms. kommentointi
- Psyykkinen kiusaaminen: uhkailu, manipulointi, kiristäminen, ilveily, selän takana puhuminen, puhumatta jättäminen

Henkilöstön yhteinen näkemys kiusaamisesta:

Päiväkodin henkilöstö on keskustellut kiusaamisen käsitteistä ja henkilökunnalla on yhteinen näkemys kiusaamisesta. Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen varhaiskasvatusympäristöön ja tulla kuulluksi omista asioistaan. Kiusaamista ehkäistään sovitulla tavalla ja kiusaamiseen puututaan heti tilanteen vaatimalla tavalla, turvallisuus huomioiden.

Ryhmässä panostetaan, erityisesti toimintakauden alkaessa ryhmäytymiseen, sekä harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja, mitkä luovat pohjan kiusaamisenehkäisylle.

2. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän käsitteiden käsittely henkilöstön, esioppilaiden ja varhaiskasvatuksen lasten kanssa.

- Pidetään lasten kokouksia ja keskustellaan lasten kanssa, mitä kiusaaminen, väkivalta ja häirintä ovat, sekä mikä koetaan kiusaamiseksi.
- Kirjallisuuden, satujen, kertomusten, saduttamisen sekä erilaisten opetusmateriaalien avulla käsitellään kiusaamisen käsitteitä
- Päiväkodin henkilökunta keskustelee palavereissa kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan käsitteistä
- Lasten haastattelut

3. Yleistä kiusaamisen ehkäisemisestä ja siihen puuttumisesta.

Kiusaamisen ehkäisy tulisi nähdä osana arjen laadukasta pedagogiikkaa. Kiusaaminen ehkäisy perustuu henkilöstön omien asenteiden tarkistamiseen, omaan suhtautumiseen jokaiseen lapseen, lapsiryhmään ja työyhteisöön.

Kiusaamista ehkäiseviä toimenpiteitä, toimintaohjeet kiusaamistilanteiden puuttumiseen, tukitoimet ja toimenpiteet teon tekijän, että sen kohteena olevan osalta.

Toimimme Onnimannin ja Kultakylän päiväkodeissa pienryhmissä, ennakoimme tilanteita ja olemme aidosti läsnä. Näin vaikutamme siihen, että huomaamme ja tunnistamme, jos kiusaamista tapahtuu. Tilanteiden huomaaminen ja tunnistaminen ovat edellytys sille, että kiusaamiseen voidaan puuttua oikein ja tilanteen vaatimalla tavalla. Leikki- ja ulkoilutilanteissa on tärkeää aikuisen tietoinen läsnäolo ja asemointi. Havainnoimme ja dokumentoimme lasten yhteistoimintaa ja leikkejä sekä sisällä että ulkona. On tärkeää, että aikuinen luo ryhmään turvallisen ilmapiirin, jolloin lapsi haluaa ja uskaltaa kertoa omista asioista, myös mahdollisesta kiusaamisesta.

Kiusaamisen ehkäisy on tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamista ja vaikuttamista lapsiryhmän toimintaan. Ehkäisevä työ aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kiusaamisen ehkäisyn perusta on aikuisten toimintatapojen ja asenteiden tarkastelua; siihen miten aikuiset suhtautuvat lapsiin, lapsiryhmiin ja työyhteisöön. Kiusaamisen ennaltaehkäisy, kiusaamiseen puuttuminen sekä vastuun kantaminen kiusaamistilanteissa ovat aikuisen tehtäviä.

Toimintaohjeet kiusaamistilanteiden puuttumiseen:

- Kiusaamiseen puututaan heti tilanteen vaatimalla tavalla
- Aikuinen ottaa vastaan kiusaajan ja kiusatun tunteet. Lasta lohdutetaan ja tarjotaan syyliä.
- Aikuinen selvittää tapahtunutta kaikkien osapuolien kanssa, huolehtien että jokaisen osallistuneen näkemykset ja mielipiteet tulevat kuulluksi.
- Tilanteen jälkeen sovitellaan, pyydetään tarvittaessa anteeksi ja mietitään yhdessä asian korjaamista mahdollisuuksien mukaan.
- Aikuisen tehtävä on ohjata lasta ja näyttää mallia, miten toisten lasten kanssa ollaan
- Keskustellaan lapsen huoltajien kanssa mahdollisimman pian kiusaamistilanteen jälkeen sekä pidetään heidät mahdollisesta kiusaamistilanteesta sekä -tapahtumista ajan tasalla.
- Huomioidaan vaitiolovelvollisuus
- Kirjataan havaintoja ylös kokonaistilanteen hahmottamiseksi ja ymmärtämiseksi

4. Väkivallan, aggressiivisen käyttäytymisen ja siihen puuttuminen

Toimenpiteet ja puuttumisen keinot:

- Turvallinen ympäristö
  - o Aikuisen tehtävänä on varmistaa, että jokaisella lapsella on hyvä ja turvallinen olla ryhmässä. Luodaan aikuisten ja lasten yhteiset säännöt ja sopimukset, sekä keskustellaan niistä yhdessä lasten kanssa toimintakauden alussa ja toimintakauden aikana.
  - o Puututaan välittömästi ja huolehditaan kiusaamisen nollatoleranssista. Tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa.
- Sosiaaliset- ja emotionaaliset taidot
  - o Harjoitellaan ja tuetaan lasten tunnetaitojen kehittymistä. Aikuiset toimivat mallina. Nimetään tunteita, tunnistetaan ja arvioidaan niiden vaikutuksia. Opetellaan asettumista toisen asemaan ja ottamaan vastuuta yksilöinä ja ryhmänä omasta käyttäytymisestä.
  - o Aikuinen havainnoi, ohjaa, mallintaa sekä osallistuu leikkiin.
- Tapa- ja moraalikasvatus
  - o Aikuiset toimivat vuorovaikutusmallina lapsille. Opetellaan toisten kunnioittamista. Opetellaan, miten toiselle ihmiselle puhutaan ja kuinka käyttäytyään loukkaamatta toista. Lapsia kannustetaan auttamaan muita. Opetellaan oikean ja väärän tunnistamista.
- Lapsen itsetunnon vahvistaminen
  - o Jokainen lapsi hyväksytään ryhmän tasavertaisena jäsenenä. Tunnistetaan lapsen tarpeita ja muutetaan tarvittaessa toimintatapoja. Huomioidaan positiiviset vuorovaikutuksen kokemukset.
- Lapsen osallisuus
  - o Lapsella on oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi, ja olla tasavertaisena ryhmän jäsenenä. Tarkastetaan aikuisten omia asenteita ja omaa suhtautumista jokaiseen lapseen, lapsiryhmään sekä työyhteisöön.

5. Häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

- Häirintänä nähdään tilanne, jossa luodaan esim. toisen vammaisuuteen, terveydentilaan tai alkuperään liittyvä uhkaava ilmapiiri. Häirintä voi ilmetä vihjailuina ja loukkaavana käytöksenä sanoin tai teoin.
- Ehkäiseminen ja puuttumisen keinot
  - o Muodostetaan monimuotoisia pienryhmiä ja tuetaan lasten vertaissuhteiden kehittymistä.
  - o Luodaan kaikille turvallinen ympäristö ja aikuiset ovat läsnä arjen tilanteissa
  - o Arvioidaan päiväkodin oppimisympäristöjä yhdenvertaisuuden näkökulmasta sekä tehdään tarvittavia kehittämistoimenpiteitä
  - o Häirintätilanteisiin puututaan vastaavilla toimintatavoilla kuin kiusaamistilanteisiin.

6. Yhteistyö veon, koulukuraattorin ja muiden tahojen kanssa

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja on ollut mukana pedagogisessa tiimissä laadittaessa kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelmaa. Tarvittaessa olemme yhteistyössä koulukuraattorin, terveydenhoitajan ja veon kanssa sekä konsultoidaan lastensuojelua.

7. Yhteistyö huoltajien kanssa

Kiusaamisen ehkäisyssä perhe ja huoltajat ovat tärkeässä roolissa. Päiväkodissa kiusaamistilanteet ratkaistaan aina. Huoltajien kanssa keskustellaan luottamuksellisesti kaikista lapseen liittyvistä asioista. Onnistunut kiusaamisen ehkäisy edellyttää avointa yhteistyötä ja kasvatuskumppanuutta sekä yhteisiä arvoja huoltajien ja päivähoidon henkilöstön välillä. Esimerkkejä huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä: dokumentoimme havaintoja, että pystymme arjen esimerkkien kautta perustelevaan huoltajille, mitä päiväkodissa tapahtuu. Kerromme huoltajille päiväkodin yhteisistä säännöistä.

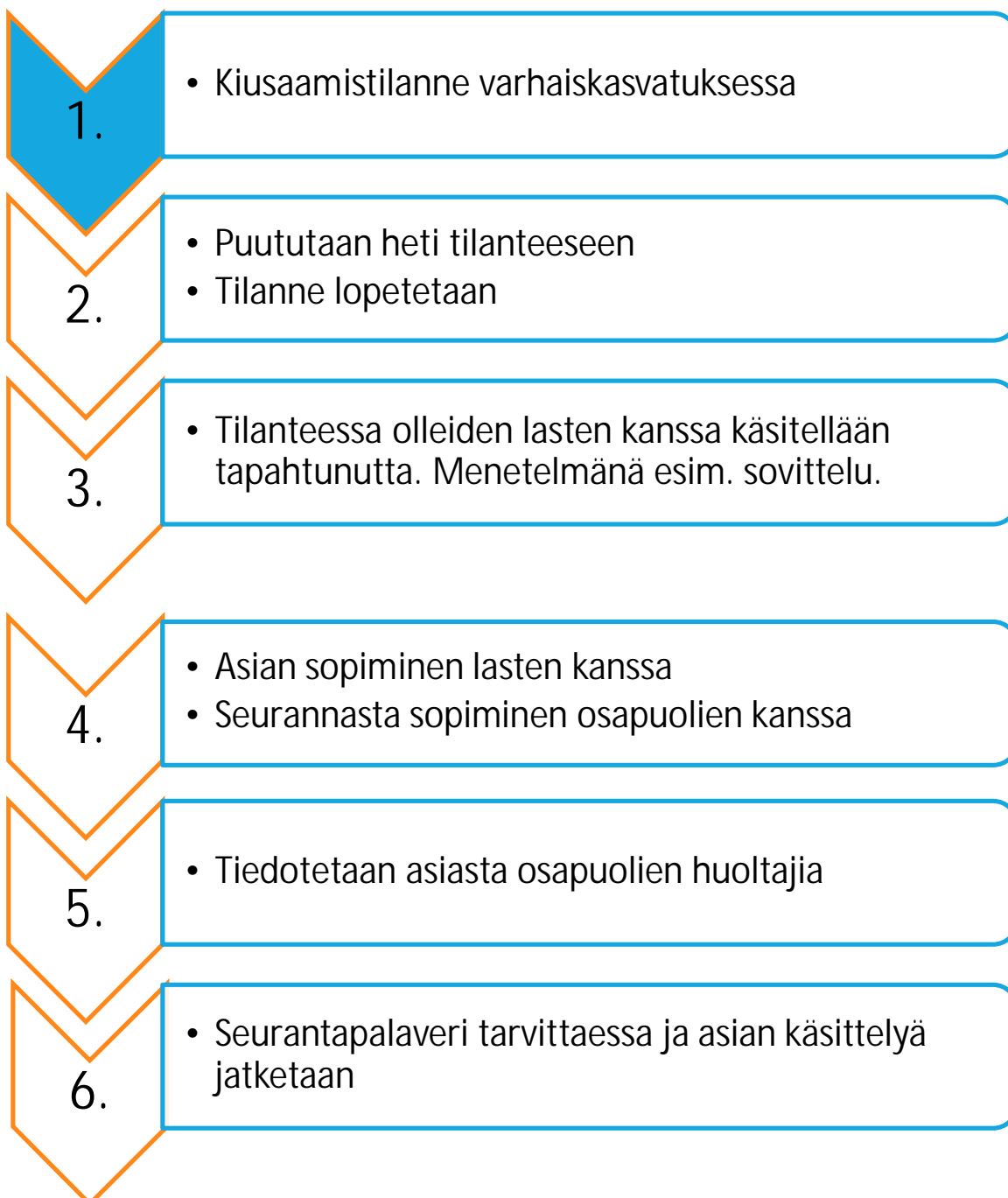
8. Suunnitelmaan perehdytys ja tiedottaminen (henkilöstö, lapset, huoltajat).

Päivitetään ja arvioidaan toimintakauden alussa ja tarvittaessa pm. __19.9.2023_____

Perehdytys ja tiedottaminen toteutetaan:

Jokainen päiväkodin kasvattaja tutustuu ja lukee suunnitelman. Suunnitelmaa arvioidaan aina kun tarvetta on. Lasten kanssa käsitellään suunnitelma ikätasoisesti. Huoltajilla on oikeus saada suunnitelma luettavaksi.

1. Varhaiskasvatuksessa panostetaan hyvään ilmapiiriin ja tuetaan lasten tunne- ja kaveritaitoja, ennaltaehkäistään kiusaamistilanteita.
2. Henkilöstö tunnistaa kiusaamisen eri muodot ja tilanteet. Niihin puututaan aktiivisesti.
3. Varhaiskasvatusyksiköissä käydään vuosittain läpi suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Menetelmiä ja toimintatapoja kehitetään.
4. Kiusaamistilanteisiin puututaan aina ja niistä tiedotetaan kaikkia asianosaisia.

Kiusaamista koskevat määräykset varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Henkilöstöllä on keskeinen rooli joka päivä lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. Tunnesäätelyn kehittymistä tuetaan, ja lapsia opetetaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Lapsia ohjataan yksilöinä ja ryhmänä ottamaan vastuuta omasta käyttäytymisestään ja siitä, että ryhmässä ei kiusata tai syrjitä, tai aiheuteta vaaraa muille. Lasten vertaisuuhteiden kehittymistä tuetaan. Turvallisuus varmistetaan henkilöstön läsnäololla ja ohjauksella eri tilanteissa, ja kaikissa lapsiryhmissä.

Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti lasten iän ja kehityksen mukaisesti.

Lasten osallisuutta edistetään monin eri tavoin. Lasten ymmärrys yhteisöstä, oikeuksista, vastuusta ja valintojen seurauksista kehittyy osallisuuden kautta. Lasten sensitiivinen kohtaaminen ja myönteinen kokemus kuulluksi ja nähdyksi tulemisesta vahvistavat osallisuutta. Inklusiivinen toimintakulttuuri edistää lasten osallisuutta ja oppimista, ja vastaa kaikkien lasten erilaisiin tarpeisiin.

[Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastainen työ \(OPH\)](#)

VASU:

Varhaiskasvatuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä. Olennaista kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tukea lasten vertaissuhteita ja yhteisön hyvinvointia. Henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja. Turvallisuuden edistämiseen kuuluu myös tapaturmien suunnitelmallinen ehkäisy ja seuranta, turvallisuuskasvatus sekä tiloista ja välineistä huolehtiminen. Varhaiskasvatus edellyttää toimivaa ja sitoutunutta turvallisuuden johtamista sekä turvallisuusasiat hallitsevaa henkilöstöä.

ESIOPS:

Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Lapsella on oikeus saada lohdutusta sitä tarvitessaan. Esiopetuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä. Olennaista kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tukea lasten vertaissuhteita ja yhteisön hyvinvointia. Henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Aikuisen läsnäolo ja antama ohjaus vuorovaikutustilanteissa on tärkeää. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja.

[Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi \(OKM\)](#)

Eri hallinnonalojen toimista koostuvan ohjelman taustalla ovat hallitusohjelman kirjaukset mm. syrjimättömyydestä sekä jokaisen lapsen ja nuoren oikeudesta koskemattomuuteen. Tavoitteena on, että kenenkään ei tarvitse kokea kiusaamista, häirintää, väkivaltaa tai sosiaalista syrjintää koulussa tai oppilaitoksissa. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on osa toimenpideohjelmaa.

[Kiusaamisen ehkäiseminen varhaiskasvatuksessa \(MLL sivulta kopioitu\)](#)

Päiväkodeissa kiusaaminen on arkipäivää, mutta ilmiötä ei aina tunnisteta kiusaamiseksi. Kiusaamiseen ei ole kiinnitetty aina riittävästi huomioita tai siitä ei ole käytetty kiusaamisen käsitettä. Alle kouluikäisten lasten vuorovaikutustaidot ovat vasta kehittymässä, eivätkä lapset vielä ole omaksuneet kiusaajan tai kiusatun toimintatapoja. Pitkään jatkuessaan kiusaaminen voi johtaa sosiaaliseen syrjäytymiseen. Varhaiskasvatuksessa kiusaamista ehkäistään vaikuttamalla lapsiryhmän toimintaan, luomalla turvallinen ilmapiiri ryhmään sekä vahvistamalla vuorovaikutustaitoja.

Kiusaamisen ehkäisy perustuu aikuisen omien asenteiden tarkistamiseen, omaan suhtautumiseen jokaiseen lapseen, lapsiryhmään ja työyhteisöön sekä ymmärrykseen siitä, että aikuinen itse vaikuttaa ilmiön olemassaoloon. Aikuisen toiminta ja valinnat voivat ylläpitää kiusaamistilanteiden jatkumista ja mahdollistaa niiden syntymistä. Aikuisen tehtävä on kantaa vastuu kiusaamistilanteista, niihin puuttumisesta sekä ennaltaehkäisystä.

Varhaiskasvatustyöskenttä ratkaisee itse, mitkä keinot ovat tehokkaita

Kiusaamisen ehkäisyä ja siihen puuttumista on vaikea ohjeistaa ulkopuolelta, sen sijaan päivähoitoyksikön on itse ratkaistava, millaiset keinot sillä hetkellä juuri nyt siellä olevien lasten kanssa olisivat tehokkaita. Kiusaamisen ehkäisy tulisi nähdä osana arjen pedagogiikkaa, joka muuttuu ja muotoutuu ryhmän ja lasten taitojen mukaan

[MLL_Mielenlukutaitoa_www.pdf](#)

Päiväkotirauha on lapsia ja vanhempia osallistava kiusaamisen vastainen toimintatapa, jota päiväkotitoiminta voi soveltaa omassa yksikössään tai ryhmässään omien tarpeiden mukaan. Päiväkotirauhan tavoitteena on vahvistaa lasten, vanhempien ja kasvattajien yhteistyötä ja osallisuutta hyvän kasvu ympäristön luomisessa. Ideana on antaa tilaa lasten omalle suunnittelulle ja tekemiselle sekä pohtia niin aikuisten kesken kuin yhdessä lasten kanssa, millaisista asioista muodostuu kaikille mukava ja turvallinen ryhmä.

Päiväkotirauhan suunnittelu voi auttaa tekemään näkyväksi päiväkodissa jo toteutettavia tuttuja, konkreettisia asioita, jotka edistävät turvallista, myönteistä ilmapiiriä ja osallisuutta. Päivä. Ideoita kysytään lapsilta ja osallistavia teemoja voi olla myös useita vuoden aikana. [Päiväkotirauha - Mannerheimin Lastensuojeluliitto \(mll.fi\)](#)

[PIKI-toimintamallin](#) avulla tunnistetaan ja ehkäistään kiusaamista kotona ja varhaiskasvatuksen ryhmissä. Tavoitteena on vahvistaa erityisesti lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitoja. [PIKI-toimintamalli \(pikitoimintamalli.fi\)](#) Ymmärrystä [huoltajille](#) ja kasvattajille: [Tunne lapsiryhmäsi](#)

[Folkhälsan](#): Inspiraatioksi tarkoitettu materiaali on suunnattu päiväkotien henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja muille kiusaamisen vastaisesta työstä kiinnostuneille. Materiaalin tavoitteena on tukea lapsen kaverisuhteita, ohjata ja opettaa lasta muodostamaan merkityksellisiä suhteita eri tavoin samanikäisiin lapsiin sekä vahvistaa positiivisia edellytyksiä lapsiryhmässä.

[MiniVerso varhaiskasvatukseen](#)

MiniVerso on kehitetty osaksi varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria lapsen oikeuksien, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseksi ristiriitatilanteissa.

[Pirkanmaan LAPE:n opas lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen ja toimintamalli kiusaamisen ja häirinnän ehkäisyyn.](#)

[Kiusaamisen ehkäisy on kirjattu varhaiskasvatuslakiin.](#) Lasta tulee lain mukaan suojata väkivallalta, kiusamiselta ja muulta häirinnältä.

– Varhaiskasvatuksessa opitaan toimimaan ryhmässä ja ottamaan toiset huomioon. On tärkeää, että päiväkodissa puututaan kiusaamisen ensimmäisiin merkkeihin. Päiväkodin tulee olla lapselle turvallinen ympäristö, jossa ketään ei kiusata eikä kukaan opi kiusaajaksi. Henkilöstöllä on yksiselitteinen velvollisuus ehkäistä häirintää ja kiusaamista sekä puuttua siihen.

Varhaiskasvatus on keskeinen toimintaympäristö, jossa lapsi ensimmäistä kertaa harjoittelee toimimista vertaisten kanssa ryhmässä. Tutkimuksissa kiusaaminen usein määritellään seuraavasti: "Kiusaamista on se, kun yhdelle ja samalle oppilaalle aiheutetaan toistuvasti vahinkoa ja/tai pahaa mieltä. Tekijöinä on joku tai jotkut, joita vastaan kiusatun on vaikea puolustautua." (Olweus, 1993; Salmivalli, 2010).

[Uutinen 26.1.2023](#)

[Opetushallituksen YouTube-soittolista Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen](#)